

ДОКЛАД ЗА ДОВЕРИЕТО В ИНСТИТУЦИИТЕ АПРИЛ 2014

**МЕЖДИНЕН ДОКЛАД С АНАЛИЗ И ПРОГНОЗА
ЗА (НЕ)ДОВЕРИЕТО В ИНСТИТУЦИИТЕ**

Междинният доклад анализира доверието в политическите институции, както и действията и поведението им в периода 21.03.2014–17.04.2014 г. Той не изразява политически и идеологически пристрастия.

Докладът не е достатъчно основание за вземането на каквито и да било политически решения; не е в състояние да сподели отговорността за тях. Позовавания, цитирания и изваждане на смисъла от неговия контекст са некоректни.

Този доклад не е предназначен да бъде част от публичния дебат.

Авторите не носят отговорност за информация и материали, изхождащи от други източници и не носят пряка или косвена отговорност за неточно, непълно и превратно използване на информацията, представена в доклада. Без тяхното изрично писмено съгласие съдържанието на доклада не може да бъде променяно, преработвано, приспособявано, допълвано или от него да се изработват производни материали; не може да се цитира, освен за изследователски и учебни цели - докладът не е част от публичния, а от академичния дебат. За нанесените вреди се носи съответна имуществена отговорност.

Резюме

С приближаването на европейските избори през май нараства напрежението между основните политически партии, включително вътре в управляващия съюз, а темата за предсрочни парламентарни избори отново се връща в политическия дневен ред.

В опит да преодолеят изтичането на подкрепа към по-малките формации, ГЕРБ и БСП продължават стратегията си на лидерски сблъсък помежду си. Прекаленото засилване на тази кампания може да даде обратен ефект. Трите нови формации – АБВ, ББЦ и Реформаторският блок се позиционират като алтернатива на оста на двете големи партии.

В комуникационните стратегии на партиите липсва конкретика и ясно разграничаващи се послания, както по отношение на развитието на ЕС, така и по отношение на националните приоритети на България. Управляващи и опозиция не споделят частично или изцяло съюзническата позиция, заета от президента и ключовите членове на правителството. На този етап ефектът на кризата не може да бъде определен на основата на настоящите проучвания на общественото мнение. Влиянието ѝ най-вероятно ще бъде по-ясно измерено през следващия месец.

На старта на кампанията за европейските избори предимството на блока БСП/КБ и ДПС над ГЕРБ е солидно. След тези избори ДПС ще може да избира дали да отърве управляващата коалиция от „Атака“ или да продължи да управлява с нея. БСП/КБ няма възможност да попречи на Движението и ГЕРБ да предизвикат предсрочни избори, ако двете партии решат да го направят. Пробният тест на единодействието помежду им мина успешно при гласуването на промените в Избирателния кодекс.

Рисков контекст¹ и послания на политическите партии

Докладът си поставя за цел да анализира комуникационните стратегии на основните партии; да отрази промените в обществените нагласи към управляващите и опозицията спрямо миналия период и да проследи как кризата с Русия ще се отрази на (не)доверието към политическите институции.

Налице са значими различия, в сравнение с предишните кампании за европейски избори в България през 2007 и 2009 г., които се характеризираха със значително по-нисък интерес от страна на политическите партии, интензивност и острота на дебата, в ситуация на спокойна геополитическа обстановка.

Изходът от предстоящите избори ще се окаже решаващ за съдбата на кабинета „Орешарски“. Това предопределя големия им залог за основните политически партии на национално ниво. Той е подчертан от решението на почти всички партийни лидери (с изключение на ГЕРБ, АБВ и ДПС) да оглавят листите на своите формации за предстоящият вот.

Ситуацията, в която ще се проведат изборите, се променя под въздействието на руско-украинската криза, която прерасна в конфликт на НАТО и ЕС с Руската федерация: за първи път са налице елементи на пропукване на националния консенсус по отношение на принадлежността на България към атлантическото и европейско пространство;

съюзническата позиция на президента Р. Плевнелиев и правителството заплашва да увеличи вакуума между политическия елит и обществото; трансформира политическия процес в страната и увеличава натиска върху партиите да се препозиционират спрямо новите обстоятелства; събужда традиционни сантименти и демаркационни линии на основата на противопоставяне на „русофили и русофоби“, като по този начин подлага под въпрос единството на нацията.

На този етап изследванията на общественото мнение не дават категоричен отговор за влиянието на кризата върху доверието към основните политическите партии и институции. През разглеждания период то остава на обичайните критично ниски нива по отношение на институциите. Не се наблюдават и съществени промени в електоралната подкрепа към основните политически сили.

В настоящето изследване фокусът е насочен към анализ на съдържанието и функциите на политическия дискурс като един от най-важните елементи на комуникацията в условията на предизборна кампания. Детайлно ще бъдат проследени процесите на убеждаване и мотивиране на избирателите, използвани от основните политически партии.

Анализираме *основните политически послания*, излъчени в анализирания период от всяка от политическите партии в сравнителна перспектива. Стремим се да решим следните задачи чрез content анализ на вербални (устни или писмени) теми и съобщения в количествена и качествена перспектива; и семантичен анализ на политическото говорене: 1) да идентифицираме основните теми на кампанията им; 2) да установим приоритетните им послания; 3) да разкрием подхода им при структуриране на посланията и да предложим интерпретация на значенията; 4) да определим наличие или липса на ценностна ориентация на посланията; 5) да открием промяна, в случай, че има такава, на използваните комуникационни стратегии в сравнение с предишния разглеждан период; 6) да анализираме (не)успеха на комуникационните стратегии.

Предмет на анализа са:² 1) основните теми и послания, върху които партиите акцентират; 2) специфичните ползи за избирателите, предложени в предизборните програми и поетите ангажменти за реализация на конкретни политики; 3) ключовите думи; 4) идеологическите ценности като конструиращ елемент.

В месеца преди официалния старт на кампанията за Европейски парламент на 25 април дебатът между основните политически партии е реализиран почти изцяло на базата на теми от националния дневен ред. В голямата си част те преповтарят основните приоритети от последните парламентарни избори и доколкото се явяват общи за почти всички формации, макар и с различна относителна тежест, не успяват да се превърнат в конкурентно предимство за никоя от тях. Европейският контекст е артикулиран през посланието за необходимост от защита на българския национален интерес в рамките на общото европейско пространство, което също е възприето от всички политически сили. Като цяло отсъства стратегическа визия за развитието на Европа, с изключение отчасти на програмата на БСП („социална Европа“) и РБ („енергийно независима Европа“).

Следващата таблица е обобщение на най-актуалните теми в периода 21.03.2014 – 17.04.2014 г. за всяка от разглежданите партии* (Я - ядро, П - присъства, но не е ядро, И – индикация, не е изрично подчертана):

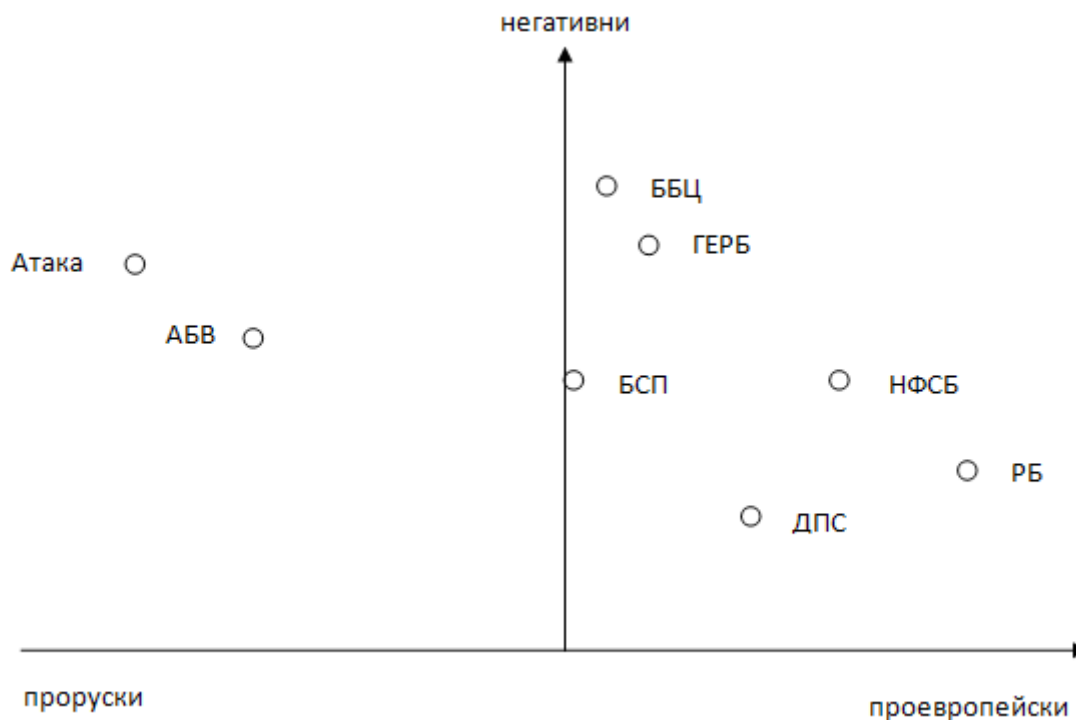
Теми	БСП/КБ	ГЕРБ	ДПС	ББЦ	АБВ	РБ	Атака	НФСБ
Бъдещето на ЕС	Я	И	И	П	П	П		И
Защита на българския интерес в ЕС	Я	П	П	Я	Я	Я	Я	П
Задкулисие в политиката	И	П	И	Я	Я	Я	И	И
Предсрочни избори		Я		Я	П	Я	П	И
Провеждане на операция „Чисти ръце“		И		Я		П	П	И
Енергетика	П	П	П	И	П	Я	И	И
Промяна на Конституцията		П		П	Я	П		
Реиндустриализация	Я			П	И	И		
Отмяна на плоския данък	П	И		Я	Я			И
Малък и среден бизнес	П	П		П	И	П		И
Борба с безработицата, по-високи доходи	Я	П		П	П	Я		И
Борба с монополите	П	И		П	П	П	П	И
Защита на потребителите срещу банките и чуждестранните ЕРП-та	П			П		И	П	
Противодействие на демографската криза	И	И		П	Я	И	И	И
Развитие на регионите	П	И	И	Я	П	П		И
Спрени евро фондове		Я				П		
Образование, здравеопазване, пенсионна система	П	И		П	Я	П		И
Кризата в Украйна	П	П	И	П	Я	П	Я	П
АЕЦ „Белене“					Я			

Невъзможността на партиите да формулират ясни и разграничени послания, на основата на които да се позиционират една срещу друга, намира своето отражение в повишаване на цялостния негативен тон на кампанията, който остава доминиращ при „България без цензура“, ГЕРБ и „Атака“, но постепенно се покачва и при останалите.

През последните месеци възникналата криза промени дневния ред пред държавните институции и политическите партии. Това доведе до вътрешно реструктуриране на политическата среда в страната като политическите партии се оказаха в ситуация, в която се налага да се позиционират спрямо съюзническата позиция, заета от президента и правителството. Народното събрание на практика не зае позиция по геополитическия конфликт с Руската федерация,³ в който фактически страна е и България, като по този начин обезсили позициите на президента и правителството и увеличи натиска върху партиите да запълнят създалия се вакуум.

Създалата се ситуация придава ново значение на европейските избори и възможност дебатът да бъде осмислен и пренесен на ценностно ниво.

Разпределение на посланията на политическите партии на основата на процент на негативност и по оста проевропейска – проруска позиция:

БСП/КБ променя своето политическо дебатиране; говоренето се измества от европейския контекст към въпроси и политики от национално значение и засилване на лидерския сблъсък с ГЕРБ. Използваната комуникационна стратегия има за цел да утвърди образа на БСП като лидер в лявото политическо пространство и да не допусне отливане на подкрепа към по-малките конкурентни формации: 1) силни социални послания (в национален и европейски контекст, поява на елементи на популизъм – позиции срещу банките, чуждестранните ЕРП-та и т.н.); 2) посоката на критично говорене към ГЕРБ също се реализира на социална база („политиката на Дянков – социален геноцид“ и т.н.); 3) противоборството между БСП и ГЕРБ се прехвърля на европейско равнище чрез конституиране на образите на ПЕС (защитник на българските национални интереси, социално бъдеще за ЕС) и ЕНП (виновен за сегашната ситуация в Европа, разрушил европейския социален модел).

На семантично ниво избраният подход се осъществява като образите на БСП и ГЕРБ се противопоставят огледално: 1) БСП – ключови думи и словосъчетания с позитивна конотация – „справедливост“, „промяна“, „кауза“, „солидарност“, „по-добро бъдеще“, „създава“, „възстановява“, „нормализира“, „защитава“, „добър живот“, „високи доходи“, „работни места“ и т.н.; ГЕРБ – обратно – „безвреме“, „социален геноцид“, „рекети“, „репресия“, „руши“, „саботира“ и т.н.

БСП срещат значителни трудности при аргументирането на позицията си по конфликта с Русия. Поставен под натиска на електората на лявицата, където проруската ориентация е най-силно изразена, „Атака“ и АБВ, от една страна, и необходимостта поне отчасти да следва общата европейска рамка на дебата, Сергей Станишев към момента не успява ефективно да противодейства на рисковете от създалата се ситуация. Той се дистанцира от позицията на премиера и външния министър и се опитва да защитава проруските тези чрез парламентарната група на КБ в лицето на Янаки Стоилов, което допълнително обърква избирателите.

На този етап изследванията все още не отразяват въздействието на риска върху обществените нагласи в полза на БСП. Партията стабилизира позицията си вляво⁴ и не отбелязва отлив на електорат към АБВ и другите по-малки партии.

ГЕРБ. Както и през предходния период тук изцяло доминират негативните послания. Налице е разлика в адресата, като на този етап критиките се насочват към правителството на Пламен Орешарски (в секторите, които ГЕРБ счита за най-голям успех на своето управление – икономическа стабилност, развитие на инфраструктурата и усвояване на европейските фондове) и намаляват по отношение Сергей Станишев.

Партията почти не участва в дебата за реализиране на конкретни политики, както на национално ниво, така и относно бъдещото развитие на Европа. Европейската тема е развита частично от водача на листата Томислав Дончев, но отново липсва конкретика. В последните дни Бойко Борисов отново активизира своето опозиционно поведение и извади на дневен ред темата за провеждане на предсрочни избори „2 в 1“ през май, впоследствие – през есента.

Както и при БСП, стратегията се изгражда на основата на огледален образ на двете партии: 1) ГЕРБ – „победител“, „строи“, „прилив на инвестиции“ и т.н.; 2) БСП (като част от новата „Тройна коалиция“): „фалит“, „немощ“, „пагубна“, „безработица“, „сриват“, „Жан Виденов“ и т.н.

Позиционирането на ГЕРБ спрямо конфликта с Москва е замаскирано чрез характерния за Бойко Борисов противоречив стил на говорене, но на практика е много близо до това на БСП/КБ – „санкциите ще ни ударят“, „не бива да се скарваме с Русия“, „Южен поток“ ни е нужен“.

За трети пореден месец ГЕРБ изглежда успява да запази своята преднина пред БСП⁵ в едно, според левите социолози, равностойно съперничество.

ДПС залага на традиционната за формацията позитивна кампания. В позициите на партията най-отчетливо са откроява дебата върху европейските ценности и утвърждаване на ролята на движението като гарант за тяхното спазване. През разглеждания период движението постепенно започва да увеличава дистанцията си от БСП, с цел да пресрещне евентуални вторични рискове, свързани с резултатите от изборите.

ДПС не е засегна от напрежението в БСП/КБ по отношение на Русия и поддържа проевропейска позиция. Партията запазва обичайните си равнища на подкрепа и висока степен на мобилизация.⁶

„Атака“ използва обичайния си предизборен подход за позициониране на основата на една тема – кризата в Украйна. Загубата на легитимност от страна на формацията пречатства възможностите ѝ към момента да повиши доверието към себе си, което остава на нивата от предходните месеци.⁷ На този фон нагнетяването на напрежение чрез яростната защита на проруската позиция – „санкциите срещу Русия са санкции срещу България“, „ако правителството ги подкрепи, ще работим за свалянето му“, „България трябва да наложи вето“ и т.н. повишава шансовете на АБВ да се възползват от създалата се ситуация.

Като нов играч в политическото пространство „България без цензура“ се позиционира на базата на противопоставяне срещу всички „партии на статуквото“. Комуникационната стратегия на формацията представлява конгломерат от настоящи и вече изоставени от останалите партии популистки послания, както на ниво политики (предимно от БСП и АБВ): реиндустриализация, отмяна на плоския данък, борба с демографската криза, развитие на регионите, атаки срещу чуждестранните ЕРП-та, банки, частни съдебни изпълнители и т.н., така и на ниво политически дискурс („Атака“, БСП, АБВ, РБ, ГЕРБ): „окрадоха държавата“, „преди 25 години беше по-добре“, „ние не сме управлявали“, „ще свалим ДПС от власт“ и т.н., на фона на яростен реваншизъм. Преобладават негативизмът и силната персонификация, най-вече по отношение на президента Плевнелиев и ГЕРБ – „слуги на Иво Прокопиев“ и т.н.

Партията представя противоречива позиция по отношение на конфликта в Украйна – „санкциите срещу Русия ще бъдат катастрофа за нас“, „България може да е врата на Русия към Европа“, „ние трябва да сме плътно с ЕС“, което я поставя съвсем близо до позицията, заета от ГЕРБ.

Към момента формацията запазва позициите си от предходните месеци.⁸

Стратегията на **АБВ**, както и тази на ББЦ, се осъществява на основата на изграждане на образа като алтернатива на статуквото – „задулисието“, „Коалиция 2+“, „Тайната коалиция“. През последния месец формацията продължава стратегията си на умерен паритет между различните послания, насочени най-вече към електората на левицата и националистическата ниша. Нараства критичното говорене срещу БСП и ГЕРБ на една плоскост – срещу реализираните от тях политики в сферата на икономиката, спирането на проекта „Белене“ и кадровите назначения.

Значителна възможност за увеличаване на електоралния потенциал представлява заетата твърда проруска позиция от АБВ по отношение на кризата в Украйна – „санкциите срещу Русия са несправедливи“, „те ще имат тежки последствия за българската икономика и туризъм“, „братска Русия“ и т.н.

През последният месец нарастват разминаванията в данните на социологическите агенции по отношение на по-малките партии, в това число и АБВ.⁹ Движението притежава потенциал за допълнителна подкрепа във връзка със позицията си за конфликта с Русия, която към момента не е регистрирана.

Реформаторският блок продължава да среща големи трудности при формирането на своя образ – от една страна, поради разнородния характер на съставляващите го партии, от друга – поради обстоятелството, че изградената първоначална позиция на противопоставяне срещу статуквото и мафията, беше иззета от АБВ и ББЦ, а от трета – посланията и действия на коалицията се разминават, например включването на петте лидери на партии в листата за предстоящите избори, което влезе в противоречие с наложения граждански облик на блока.

Всичко това рефлектира и на ниво програма и конкретни политики, които се характеризират с хаотичност и липса на ясно разграничени от останалите партии приоритети.

Конфликтът с Русия се явява шансът на РБ да преодолее тези проблеми. Коалицията влезе остро в дебата срещу руската анексия на Крим,¹⁰ а през последните дни полага

значителни усилия да се позиционира в защита на европейското членство на България и да му придаде нов смисъл – отстояване на енергийната независимост на страната, която да стане инициатор, заедно с Полша, Румъния и балтийските страни, на общ европейски енергиен съюз.

Данните при измерване на електоралната тежест на РБ през периода също се разминават.¹¹ Най-сериозната опасност пред коалицията е използването на възможността за преференция в листата, което от една страна е възможност да бъде повишена общата подкрепа, но от друга – допълнително ще рефлектира върху усилията за конструиране на единен образ.

Комуникационната стратегия на **НОФСБ** е изградена на основата на противопоставяне, както срещу управляващия съюз – „управлението на ДПС“, така и срещу „Атака“ като основен конкурент. Това предопределя и позицията на Фронта по отношение на кризата в Украйна като проевропейска – макар че не заема категорично становище относно санкциите срещу Русия, партията се обявява „срещу прекрояването на граници в 21 в.“, подчертава, че без НАТО и ЕС, България е заплашена от турска инвазия, а „Атака“ е обвинена, че защитава интересите на друга държава срещу заплащане – „путинофили“, „получават пари от православна организация в Солун“ и т.н.

Фронтът запазва водещите си позиции спрямо „Атака“ през разглеждания период, но към момента също не успява да спечели необходимата за спечелване на представителство в ЕП подкрепа.¹²

Прогноза за резултатите от изборите за Европейски парламент

Има признаци за намаляване на вероятността за консолидиране на електоралните нагласи около два основни центъра ГЕРБ и КБ, поради което по-малките политически формации да изгубят шансове за представителство в Европейския парламент. Наблюдава се висока степен на фрагментация, както в обществото, така и в електоралните предпочитания, което прави по-вероятно разпиляването на гласове при относително ниска избирателна активност, което може да даде шанс на повече от три политически формации да излъчат свои европейски депутати.

С приближаването на изборите, електоралната мобилизация бележи спад. Причините за това би трябвало да бъдат търсени по посока на изострянето на политическото противопоставяне, в условия на дълбока криза на доверие към всички политически институции. Намалява относителният дял на онези, които заявяват, че са твърдо решени да гласуват. Специфичният контекст, в който предстои да се проведе предизборната кампания няма да промени съществено тази тенденция.

Очакваната избирателна активност е под 2 500 000 избиратели. На изборите за Европейски парламент през 2009 година гласуваха 2 576 434 избиратели. Няма основания да се очаква, че общата избирателна активност на 25 май 2014 година ще повтори тази стойност. Независимо от късното приемане на изцяло нов Изборен кодекс и съкратените срокове за подготовка на изборите, малко вероятен е сценарий, при който резултатите да бъдат повлияни съществено от наличието на значителен брой невалидни бюлетини.

Запазва се тенденцията за известно предимство на ГЕРБ пред КБ. Електоралният потенциал на двете политически сили е различен – ГЕРБ са постигали резултати около един милион избиратели, докато стабилната подкрепа за КБ е в рамките на около 750 000 души. И двете политически формации разполагат с ограничени възможности за привличане на групи от избиратели, подкрепящи други политически формации. При запазване на тази пропорция, дори и при по-ниска електорална мобилизация сред избирателите на двете формации, това означава вероятност ГЕРБ да спечели един мандат повече от КБ. Това би могло да означава пропорция от 6:5 мандата в Европейския парламент.

Високата мобилизация на ДПС, (което постигна резултат от над 600 000 гласа на парламентарните избори през 2009 г.) може да му осигури три мандата. Движението може да разчита на мобилизация на групи от колебаещи се или дори не гласуващи, но те остават ограничени. Ако ДПС мобилизира всички ресурси, с които разполага, за да постигне резултат, който да го доближи до четвърти мандат, това може да доведе до негативни последици по отношение на позициите на Движението в периода след изборите.

ББЦ бе трайно фаворизирана през изминалите шест месеца като политическа формация, която ще има сигурен участник в Европейския парламент, още преди да е възникнала като политически субект. Коалицията ББЦ-ВМРО-ЗНС-Гергьовден може да разчита на поне един свой представител. Формацията мобилизира подкрепа от широка периферия на политически партии като СДС, ДБГ и „Атака“, но основно разчита на разочаровани симпатизанти на ГЕРБ. Липсата на електорална биография затруднява точността на преценката, но наблюденията показват, че, поне засега, ББЦ изглежда надценена като електорална тежест. Все още формацията няма свое електорално ядро, а по-скоро разчита на амалгама от периферии.

Реформаторският блок разполага с електорален потенциал за поне два мандата в Европейския парламент, но единственият възможен източник за неговата електорална мобилизация зависи от междупартийната конкуренция, която на свой ред компрометира самия политически проект на коалицията. В този смисъл, ако подобна конкуренция успее да осигури един мандат на РБ, то това би могло да доведе до съществена дестабилизация на коалицията в периода след изборите.

Регистрираният от социологическите агенции спад в подкрепата за АБВ може да се дължи на феномена „скрит вот“. Съществуващият политически натиск, който оказва ръководството на БСП върху собствените си структури за разграничаване и противопоставяне срещу АБВ, може да е причина за прикриване на готовността да се гласува за АБВ. Формацията привлича основно разочаровани членове и симпатизанти на БСП и по-малките комунистически партии, но също така и на формации от националистическия спектър като НФСБ. Все пак, движението запазва шансовете си да излъчи поне един евродепутат.

Шансовете на „Атака“ да се доближи до резултата си от 2009 г., (от над 300 000 избиратели) изглеждат малки. Основните групи от избиратели, на които винаги е разчитала партията, в момента са ориентирани към други политически проекти в националистическия спектър. Разчитайки на проруска реторика, „Атака“ може да се опита да привлече периферия на БСП, разочарована от липсата на активна подкрепа за действията на руския президент.

Ако не настъпят съществени промени в рамките на предизборната кампания, очакваното разпределение на 17-те мандата в Европейския парламент би било следното: ГЕРБ – 6 мандата; КБ – 5 мандата; ДПС – 3 мандата; ББЦ – 1 мандат; АБВ – 1 мандат; РБ – 1 мандат.

Подобни резултати биха дали преднина на ЕНП в България с общо 7 мандата, (формирани от ГЕРБ и РБ); ПЕС би постигнала 6 мандата, (от КБ и АБВ); АЛДЕ би имал 3 мандата, осигурени от ДПС, а изборията от ББЦ и коалиция ще трябва да определи своите предпочитания между възможна група на консерваторите, ЕНП или парламентарна група на националистите в Европейския парламент.

Заклучение

На старта на кампанията за европейските избори предимството на блока БСП/КБ и ДПС над ГЕРБ е солидно. След тези избори ДПС ще може да избира дали да отърве управляващата коалиция от „Атака“ или да продължи да управлява с нея. БСП/КБ няма възможност да попречи на Движението и ГЕРБ да предизвикат предсрочни избори, ако ДПС реши да го направи. Пробният тест на единодействието помежду им мина успешно при гласуването на промените в Избирателния кодекс.

БЕЛЕЖКИ

¹ Рисков контекст¹ е установяване на обстоятелствата - определяне на външни и вътрешни параметри, които да бъдат отчитани при управлението на риска, и определяне на областта на приложение, както и на критерии за риск за политиката за управление на риска. При изясняване на контекста организацията е в състояние да избира своята реакция по отношение на целта, влиянието, вероятността и последиците. ISO 31000/2009

² За единица анализ се приемат посланията (думи, изрази, словосъчетания и твърдения), излъчени от партийните лидери и обявените водачи на листи през периода. Настоящото изследване не претендира за изчерпателност от фактологическа гледна точка, събраните данни нямат за цел да обхванат всичко, излязло от името на основните политически сили, а представляват опит за синтез на техните основни послания

³ До обща позиция на НС не се стигна, въпреки насроченото обсъждане на такава. В заседанието на 19.03.2014 г. Л. Местан поиска отлагане на обсъждането с аргумента „Ако ще трябва да има декларация на Народното събрание, то тя трябва да бъде надпартийна, обща позиция на българския парламент, консенсусна...Още по-добре би било парламент, правителство, президент да успеем да постигнем обща държавна позиция“. <http://www.cross.bg/pozitziya-mestan-deklaratziya-1401857.html#ixzz2xFvvJRiZ> От последвалите изявления на управляващите стана ясно, че Народното събрание няма да успее да изработи обща позиция: М. Миков (23.03.2014) „При тази ситуация е очевидно, че трудно може да се изработи една всеобща позиция за Украйна в Народното събрание. Не знам защо парламентът трябва да бъде тикан в невъзможното.“ <http://bnr.bg/post/100378469/mihail-mikov-trudno-moje-da-se-izraboti-vseobshta-pozicia-po-ukraina> Така постигането на политическо съгласие се отложи за заседанието на Консултативния съвет по национална сигурност при Президента. След приетото с широк консенсус становище на КСНС, от БСП отново се върнаха към темата: Декларация на ПГ на КБ (26.03.2014) „Българският парламент беше в състояние да изработи по-силна и по-балансирана позиция от тази, която се формира след Консултативния съвет.“ <http://www.bsp.bg/bg/novini/view/deklaraciq-na-parlamentarnata-grupa-na-koaliciq-za-bylgariq-26-03-2014-g/4793>

4

Месец	Алфа рисърч	Афис	Галъп	Екзакта	Медиана	Сова Харис
II	15,0%	18,0%	18,9%	19,2%		19,9%
III	15,2%	18,0%	9,5%			19,1%
IV			20,0%	18,2%	21,9%	21,9%

5

Месец	Алфа рисърч	Афис	Галъп	Екзакта	Медиана	Сова Харис
II	16,9%	18,6%	17,7%	21,7%		20,1%
III	17,5%	17,0%	20,7%			19,1%
IV			20,9%	22,5%	19,6%	21,9%

6

Месец	Алфа рисърч	Афис	Галъп	Екзакта	Медиана	Сова Харис
II	6,9%	5,3%	6,7%	6,0%		6,1%
III	6,5%	4,8%	6,0%			6,2%
IV			6,4%	6,0%	8,8%	7,0%

7

Месец	Алфа рисърч	Афис	Галъп	Екзакта	Медиана	Сова Харис
II	2,1%	3,8%	1,6%	1,8%		2,7%
III	2,0%	3,2%	2,5 %	2,5%		2,7%
IV			2,2%	2,2%	0,5%	2,2%

8

Месец	Алфа рисърч	Афис	Галъп	Екзакта	Медиана	Сова Харис
II	5,5%	7,7%	6,1%	5%		7,0%
III	5,2%	3,2%	5,0%			6,5%
IV			5,3%	5,3%	7,0%	6,0%

9

Месец	Алфа рисърч	Афис	Галъп	Екзакта	Медиана	Сова Харис
II	6,1%	7,3%	6,0%	6,0%		2,3%
III	4,0%	3,1%	3,2%			2,4%
IV			3,5%	5,0%	3,7%	2,2%

¹⁰ „Реформаторският блок настоява България да има твърда позиция срещу анексията на Крим, като подкрепи международни санкции“ http://blog.reformatorskiblok.bg/2014/03/blog-post_8485.html

11

Месец	Алфа рисърч	Афис	Галъп	Екзакта	Медиана	Сова Харис
II	5,0%	3,3%	4,6%	5,6%		4,5%
III	5,1%	1,3%	2,5%			4,2%
IV			2,2%	5,2%	3,8%	2,8%

12

Месец	Алфа рисърч	Афис	Галъп	Екзакта	Медиана	Сова Харис
II	3,2%	2,4%	1,3%	3,0%		1,1%
III	3,6%	0,9%	1,9%			0,9%
IV			2,4%	3,4%	4,0%	0,9%